

Vergaderjaar 2022–2023

36 350 V

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V) voor het jaar 2023 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 3

VERSLAG HOUDENDE EEN LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 16 juni 2023

De vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, belast met het voorbereidend onderzoek van dit voorstel van wet, heeft de eer verslag uit te brengen in de vorm van een lijst van vragen met de daarop gegeven antwoorden.

De vragen zijn op 1 juni 2023 voorgelegd aan de Minister van Buitenlandse Zaken. Bij brief van 13 juni 2023 zijn ze door de Minister van Buitenlandse Zaken beantwoord.

Met de vaststelling van het verslag acht de commissie de openbare behandeling van het wetsvoorstel voldoende voorbereid.

De voorzitter van de commissie,
R. Heerema

De adjunct-griffier van de commissie,
Blom

1

Hoe wordt de € 2,5 miljard die het kabinet beschikbaar heeft gesteld ten gevolge van de oorlog in Oekraïne verdeeld over de ministeries van Defensie, Buitenlandse Zaken en Buitenlandse Handel en Ontwikkelings-samenwerking?

Antwoord

De precieze besteding van deze steun hangt samen met het verloop van de oorlog en de daaruit voortvloeiende Oekraïense behoeften. De reservering staat op de Aanvullende Post bij het Ministerie van Financiën. Op gezette momenten zal via (incidentele) suppletoire begrotingen budget naar de departementale begrotingen worden overgeheveld. Hierdoor wordt de Kamer tijdig geïnformeerd over de inzet.

Tot en met het publiceren van de eerste suppletoire begroting heeft Defensie EUR 1,8 miljard, Buitenlandse Zaken EUR 365 miljoen en Buitenlandse Handel & Ontwikkelingssamenwerking EUR 170 miljoen verplicht onder de reservering.

2

Wat is de oorzaak van de aanzienlijke stijging van de uitgaven aan de Verenigde Naties (VN)?

Antwoord

De stijging van de verplichte bijdrage aan de VN heeft een drietal oorzaken. Enerzijds is de VN begroting, waarover de contributie geheven wordt, in zijn geheel gestegen. Daarnaast is het relatieve aandeel in de begroting gestegen van 1,256% naar 1,377%. Derde oorzaak is de ongunstige dollarkoers op moment van opstellen van de begroting.

3

Constaterende dat de financiering voor «Mensenrechten uit het Mensenrechtenfonds» afneemt, terwijl de financiering voor «Bijdragen aan (inter)nationale organisaties vanuit het Mensenrechtenfonds» toeneemt, wat is de invloed van deze verschuiving op de vrijgestelde financiering voor de beleidsprioriteit «persvrijheid»? Wat is de invloed op de actoren via wie deze financiering wordt besteed?

Antwoord

Deze verschuiving heeft geen invloed op de financiering ten behoeve van de beleidsprioriteit vrijheid van meningsuiting («persvrijheid»). Deze overheveling komt ten goede aan het gedelegeerde budget dat wordt beheerd door de ambassades en dientengevolge komt het ten goede aan lokale maatschappelijke organisaties werkzaam op o.a. persvrijheid.

4

Hoe is in 2024, 2025, 2026 en 2027 de verhouding tussen financiering verleend via (lokale) maatschappelijke organisaties enerzijds, en via multilaterale instellingen anderzijds? Kunt u hier een uiteenzetting van geven?

Antwoord

De verhouding tussen financiering verleend via (lokale) maatschappelijke organisaties en multilaterale instellingen kan alleen opgemaakt worden op basis van de uiteindelijke uitgaven. Op basis van de uitgaven over het jaar 2022 bedroeg deze

verhouding 70% uitgaven via maatschappelijke organisaties en 30% via multilaterale instellingen.

5

Hoeveel financiering voor persvrijheid is in 2024 voorzien te besteden via VN-organisaties? Via welke VN-organisaties wordt dit besteed? Heeft u zicht op hoe veel van deze financiering via (subgrants bij) maatschappelijk middenveld wordt besteed?

Antwoord

UNESCO heeft binnen de VN het mandaat om persvrijheid en vrijheid van meningsuiting te beschermen. Hoewel de jaarplannen nog moeten worden ingediend en goedgekeurd wordt in 2024 een bijdrage voorzien van zo'n EUR 700.000 aan de Communicatie- en Informatiesector van UNESCO. UNESCO werkt onder andere door middel van subgrants aan maatschappelijke organisaties. Hoeveel van de genoemde financiering hieraan zal worden besteed in 2024 is nog niet bekend.

6

Kunt u toelichten uit welke bijdragen de verhoging van de meerjarige verplichtingen voor 2027 op artikel 1 is opgebouwd en in welke jaren deze leiden tot uitgaven?

Antwoord

De stijging van het verplichtingenbudget in 2027 is met name toe te schrijven aan het aangaan van meerjarige verplichtingen als gevolg van een mogelijke tender binnen het Mensenrechtenfonds. Deze zullen dan in de jaren daarna tot uitgaven leiden.

7

Kunt u toelichten hoe de Kamer over de voorgenomen tender binnen het Mensenrechtenfonds verder wordt geïnformeerd?

Antwoord

Een nieuwe tender voor het mensenrechtenfonds zal op zijn vroegst eind 2026 gelanceerd worden. In de aanloop naar deze lancering zal bepaald worden op welke wijze de kamer hier het beste over geïnformeerd kan worden.

8

Wat zijn mogelijke gevolgen van de verlaging van het budget voor Crisisbeheersingsoperaties, en kunnen deze adequaat worden ondervangen?

Antwoord

De verlaging van het budget op crisisbeheersing heeft geen directe gevolgen. De verwachting is dat, zoals de afgelopen jaren is gebleken (zie onder andere jaarverslagen 2022 en 2021), de contributie lager uitvalt dan eerder geraamd.

9

Wat is de reden dat de kapitaalverhoging van de Council of Europe Development Bank gefinancierd wordt vanuit het steunpakket voor Oekraïne?

Antwoord

De totale kapitaalverhoging van de Council of Europe Development Bank (CEB) bedraagt EUR 43,6 miljoen, waarvan de helft (EUR 21,8 miljoen) gealloceerd is voor steun aan Oekraïne

via de CEB. Dit gedeelte wordt betaald uit de reservering van EUR 2,5 miljard bedoeld voor steun aan Oekraïne in 2023. Het overige gedeelte van de kapitaalverhoging wordt opgevangen binnen de eigen begroting.

10

Welke (inter)nationale organisaties ontvangen in 2023 een bijdrage in het kader van Asiel & Migratie (graag een volledige lijst)?

Antwoord

UNHCR, Unicef, ILO, Wereldbank, IFC (Prospects), IOM (Compass)

11

Welk deel van het budget voor Instituut Clingendael is voor de training van buitenlandse diplomaten, welk deel van het budget is voor de training van Nederlandse diplomaten, welk deel van het budget is voor kortlopende onderzoeksopdrachten zoals vanuit PROGRESS en welk deel van het budget is voor financiering van langdurig onderzoek?

Antwoord

Gemiddeld betreffen de uitgaven in het kader van de opdracht voor het Progress onderzoeksprogramma EUR 2 miljoen per jaar (pagina 22 van de begroting). Clingendael ontvangt tevens andere bijdrages van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, maar die vallen onder andere budgetlijnen en begrotingsartikelen.

12

Waar wordt het bedrag voor «Europese bewustwording» aan uitgegeven in 2023?

Antwoord

Het bedrag voor Europese bewustwording is ingezet om Nederlanders evenwichtig te informeren over de EU en het Nederlandse EU-beleid, zoals bepleit in de moties Koole 1 en 2. Voorbeelden hiervan zijn de ontwikkeling van online informatievoorziening en de organisatie van burgerdialogen.

13

Wat was de reden voor het verschuiven van de uitgaven voor consulaire informatiesystemen van 2022 naar 2023?

Antwoord

De uitgaven voor consulaire informatiesystemen zijn verschoven van 2022 naar 2023 enerzijds doordat een deel van de in 2022 ontvangen BMVI-subsidie van toepassing is op uitgaven voor toekomstige jaren en anderzijds door vertragingen in de doorontwikkeling van IT systemen.

14

Hoe is de hoogte van de verhoging van het budget voor Programma Ondersteuning Buitenland Beleid (POBB) tot stand gekomen?

Antwoord

N.a.v. de oorlog in Oekraïne en de daarmee samenhangende dreiging voor de mondiale veiligheid en internationale orde heeft het kabinet geëvalueerd hoe bestaande instrumenten zouden kunnen worden ingezet om te kunnen reageren op de nieuwe geopolitieke realiteit. Vanwege de flexibiliteit van het POBB is besloten om het budget voor dit Programma te verhogen met als doel nog beter te kunnen inspelen op de geopolitieke ontwikke-

lingen. Het besluit over de hoogte van de verhoging is genomen op basis van een analyse van het beschikbare budget in combinatie met verwachtingen t.a.v. mogelijke projectvoorstellen van uitvoerende organisaties en een inschatting van de absorptiecapaciteit om deze goed te implementeren en monitoren.

15

Kunt u toelichten hoe de verhoging van het budget voor de China-strategie met € 1 miljoen uitgegeven zal worden?

Antwoord

Het budget van EUR 1 miljoen zal uitgegeven worden aan projecten ter ondersteuning van het Rijksbrede China beleid. Het grootste gedeelte hiervan zal ten dienste komen van het China Kennisnetwerk, en worden ingezet om aan de kennisbehoefte van de rijksoverheid op China te kunnen voldoen.

16

Kunt u toelichten waar in de tabel op artikel 4 de mutatie van € 1 miljoen voor de China-strategie is verwerkt, aangezien onder de post China-strategie € 27.000 is geraamd?

Antwoord

Aangezien het merendeel van de EUR 1 miljoen zal worden ingezet voor de voorgenomen verlenging van het China Kennisnetwerk (CKN) is dit opgenomen onder de budgetplaats «Instituut Clingendael» in tabel 13 (onder 4.4.). Zij voeren samen met het LeidenAsiaCentre het secretariaat van het CKN en fungeren als kennismakelaar waar zij vragen vanuit de rijksoverheid koppelen aan het kennisaanbod vanuit het kennisveld. Tegelijkertijd zal de komende maanden gekeken worden of andere projecten op China opgestart of verlengd gaan worden in 2024. In dat geval zal een deel van de EUR 1 miljoen zich verplaatsen naar de China-strategie budgetplaats.

17

Wat wordt er bedoeld met «intensivering van de China-strategie»?

Antwoord

In 2019 is de China notitie gepubliceerd. Hieruit zijn destijds tijdelijke HGIS-fondsen beschikbaar gesteld voor beleidsrelevante projecten op China, waaronder voor het China Kennisnetwerk. Die HGIS-middelen lopen af eind 2023. Aangezien de aandacht voor China is toegenomen in de afgelopen jaren, mede door geopolitieke ontwikkelingen zoals met name de Russische inval in Oekraïne, is er behoefte om de komende jaren meer te investeren in kennis over China. Vandaar dat vanaf 2024 er extra budget vrij wordt gemaakt, oftewel intensivering van middelen, om te kunnen blijven investeren in de kennisbehoefte bij de rijksoverheid op China en de beleidstrajecten voortkomend vanuit de China notitie te kunnen continueren.

18

Kunt u in een tabel (meerjarig) zichtbaar maken welke bedragen samenhangen met de mutaties uit de toelichting op artikel 6 HGIS-onverdeeld?

Antwoord

In onderstaande tabel is inzichtelijk gemaakt waar de mutatie op artikel 6 HGIS-onverdeeld uit bestaat.

Bedragen x EUR 1 miljoen	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Stand MJN 2023	60,5	60,0	86,2	101,9	127,2	127,2
CEP 2023	20,1	7,4	4,8	8,7	5,2	5,2
Toevoegen eindejaarsmarge	95,1	68,7	57,4			
Overige mutaties	17,9	19,0	19,0	0,0	0,0	42,4
Bijdrage Rijksbrede dekkingsopgave	-17,4	-22,9	-21,4	-10,4	-10,9	-11,3
Verdeling eindejaarsmarge	-117,1	-26,4	-15,4			
Verdeling Loon- en Prijsbijstelling	-53,1	-53,5	-51,7	-41,3	-40,9	-40,5
HGIS-claims en kasschuiven binnen HGIS	-4,3	-23,1	-27,5	-12,9	-13,6	-15,7
<i>Waaronder</i>						
<i>Wereldtentoonstelling Osaka</i>	-4,0	-6,0	-9,0	-1,0		
<i>Opvolging Waterconferentie</i>	-1,5	-5,0	-5,0			
<i>Verhoging civiele NAVO contributie</i>		-4,0	-5,6	-7,4	-9,4	-11,7
<i>Verhoging diverse overige contributies</i>	-1,6	-2,8	-1,9	-1,9	-1,9	-1,9
Totaal mutaties	-58,9	-30,9	-34,9	-56,0	-60,1	-19,8
Stand VJN 2023	1,6	29,1	51,3	46,0	67,1	107,5

19

Worden de loon- en prijsbijstellingen die vanuit artikel 6 worden verdeeld gebruikt voor genoemde bijstellingen of worden daar ook tegenvallers mee gedekt?

Antwoord

De loon- en prijsbijstelling vanuit de HGIS is expliciet bedoeld om de gestegen kosten op apparaatsbudgetten vanwege loon- en prijsontwikkelingen te compenseren. Departementen kunnen de loon- en prijsbijstelling ook gebruiken voor het dekken van tegenvallers binnen de HGIS conform de begrotingsregels. Het is mij niet bekend dat dit is gebeurd.